

Lesoni Tonga Mo e Anga Fakafonua

Kalasi: Foomu 6

'Iuniti 2: Anga 'o e Nofo faka-Tonga

Topiki : Tauhi Va

Taimi: Uike 8

Ngaahi 'Ilo: Mahu'inga 'o e ngaahi va fetauhi'aki 'a e Tonga 'i ghe senituli 19 - 21

Note

_Ko e kakai Tonga 'oku 'i ai 'a e ngaahi va he anga 'o e nofo. Ka koe fo'i lea ko e tauhi va ne ma'u ia mei he kuohili 'a e nofo 'a e famili na'e to 'a e 'akau ko e ngatae 'o faka'ilonga 'aki 'a e ngata'anga 'o e 'api kotoa pe. 'A ia na'e taki taha huo pe 'o ngata pe hono ngata'anga, 'o takitaha tauhi ai pe hono vaha'a ngatae.

Ngaahi va 'oku fetauhi 'aki

- Tamai mo e fanau , nau faka'apa'apa 'a e fanau ki he tamai 'o 'ikai ke nau kai 'a e toenga kai 'a e tamai, pe ala ki he 'ulu 'a e tamai pe tui hono vala pe mohe hono mohe'anga,
- Tuonga'ane mo e tuofefine, 'ikai kena vala taha pe lea kovi kapau 'oku nau nofo fakataha. 'ikai ke hu 'a e fanau tangata ki he loki 'a e tuofefine pea tatau p emo e tuofefine ikai ke hu ki he fale fanau tangata.
- Mehikitanga mo e fakafotu 'oku faka'apa'apa 'a e fanau ki honau mehikitanga, 'ikai ke lea kovi mo ala ki hono 'ulu.
- 'Ulumotu'a 'oku faka'apa'apa kotoa 'a e toenga nofo 'a kainga ki he ngaahi tu'utu'uni 'a e 'ulumotu'a.
- Putu 'oku tauhi hoto va 'o 'asi he lea , teunga taimi 'oku te tauanga'a ai mo 'ai hoto ta'ovala, fakahoko ngaahi tapu 'o e putu hange ko e 'ikai ke toe fai ha katoanga fiefia pe longoa'a kapau 'oku ai ha putu.
- Mali 'oku te fakahaa'i 'ete tauhi va kapau 'oku hoko ha mali hoto famili pe kaunga'api 'oku te 'alu mo ha'ate koloa faka-Tonga, tokonaki, taimi ni 'oku kau mo e pa'anga ke tokoni ke fakahaa'i 'a e tauhi hoto va. 'Ikai ke ngata ai kapau ko e fanau hoto mehikitanga 'oku ai pe hoto ngafa fatongia koe tui 'a e ta'ovala koe fa'e huki kita. 'A ia 'oku te tauhi hot ova 'aki 'ete fakahoko hoto fatongia.
- Va ki he hou'eiki 'oku te 'alu mo ha'ate tokoni hange ko e tokonaki, koloa fakaTonga mo e pa'anga , 'ikai ke ngata ai ko hoto teunga 'oku te ta'ovala mo tupenu he'ete 'alu ki he 'api 'o e hou'eiki pe ko e fale 'o e tu'i. Kapau ko ha putu pea 'oku pau ke te tauanga'a mo ta'ovala.

Ngaue.

1. Fakahaa'i mai ha ngaahi me'a 'oku ne uesia 'a e tauhi va he nofo 'a e sosaieti. (SI1)

2. Hiki mai ha founa tauhi va na'e ngaue'aki he senituli 16 'o a'u mai ki he kuonga ni. (SL1)
3. Tohi mai 'a e ngaahi founa na'e fakahoko 'aki 'a tauhi va he nofo 'a kainga. (SL2)
4. Fakamatala'i mahino ke mahu'inga malie 'a e ngaahi fakakaukau pea mo hono tuki pou pou ke ne tala 'a e taha 'o e faa'i kavei koula.(SL2)
5. Fa'u ha'o fakamatala ki he ngaahi lelei 'o e ngaahi tekinolosia fakaonopooni ki hono tauhi mo pukepuke vaa ke toe va ofi ange pea 'omai mo ha ngaahi fakatata. (SL3)
6. Fakamatala'ai 'a e fengaue'aki 'a e lototo mo e tauhi va. (SL3)
7. Fakamatala'i 'a e fengaue'aki 'a e mamahi'i me'a mo e tauhi va. (SL3)

8. Fakamatala'i 'a e fengaue'aki 'a e faka'ap'apa mo e tauhi va. (SL3)

9. Fakamatala'i 'a e ngaahi va 'oku fetauhi'aki he ouau 'o e putu. (SL3)

10. Fakamatala'i 'a e kaunga 'a e lotu ki he tauhi 'o e ngaahhi vaa. (SL3)

11. Fakamatala'i 'a e kaunga 'a e lea ki hono tauhi 'o e ngaahi vaa. (SL3)

12. Fokotu'u ha visone pe ha fakakaukau ke ne lava 'o toe langa hake 'a e tu'unga lelei 'o e taha 'o e ngaahi faa'I kavei kolua ki he kaha'u. (SL3)

13. Fokotu'u mai ha founa ke tauhi, fakatupulekina mo faka'asinga'i 'a e ngaahi vaa ke malohi mo kaukaua 'i he kuonga ni. (SL4)

14. Alelea'i 'a e mahu'inga 'o e tauhi vaa ki he anga 'o e nofo fakaTonga pea 'omai moe ngaahi fakatata. (SL4)

15. Alelea'i 'a e ngaahi liliu kuo hoko ki he ngaahi tauhi 'a e Tonga 'i he kuonga ni pea 'omai mo hono 'uhinga moe ngaahi fakatata. (SL4)